

Әдебиетке шолу

- **Әдебиеттерге шолу** - жоспарланған зерттеу тақырыбы бойынша орыс және шетел авторлардың жарияланған жұмыстарды зерттеу.

Мәліметтерді іздеу кезінде бірнеше критерилерді есте сақтау қажет:

- Мәлімет тақырыпқа сай болуы қажет
- Дәлелденген ақпарат болуы қажет
- Өзекті ақпарат болуы қажет
- Әр түрлі мәлімет көздері

-
- **Мәліметтер типтерін анықтау қажет**
 - Интернет көзі
 - Тақырыпқа сай кітаптар немесе электронды кітаптар
 - Журналдар мен газеттер
 - Оқулықтар
 - Ғылыми статьялар
 - Ғылыми конференция мәліметтері
 - Авторефераттар мен диссертациялар

Әдебиетке шолудағы негізгі ұсынымдар

● Негізгі әдебиеттер іздеу (библиографиялық іздеу) зерттеу проблемасы бойынша

- Әдебиеттерді таңдау, логика және ретпен іріктеу таңдаған зерттеу тақырыбы ерекшелігімен анықталады. Зерттеу тиімділігі әдебиет көлемі мен сапасына байланысты.

1.2. Ең алдымен, ұсынылған әдебиеттер таңдаған кезде, ауқымды ақпарат көзін таңдау қажет. Соның ішінде зерттеу жұмысы беделді авторлардың ақпарат көздеріне сүйенуі қажет. Осы ғылыми зерттеудегі сілтемелердегі ақпарат көздерін өз тақырыбына байланысты таңдау қажет.

1.3. Әрі қарай тар арнайы мәліметтер-баспалардағы ғылыми мақалалардан іздеу.

1.4. Кейбір мәліметтер мақалалардан, журналдардан, анықтамалық кітапшалардан және интернет көздерінен жинақталады.

- **Ниже Хард әдебиеттерді шолудың 6 басты этабын бөліп қарастырады:**

- Тақырыпты анықтау;
- Тақырыптың ауқымдылығын анықтау;
- Нәтижені анықтау;
- Ұйымдастыру барысын анықтау;
- Қандай ақпарат көздерін зерттеуді жоспарлау;
- Осы ақпарат көздерін табу.

- **2. Табылған ақпараттармен танысып анализ жасау**

- **2.1.** Бұл кезеңде, оқу, таңдалған материалдарды жүйелеу, қажетті дәлелдемелерді іріктеледі.
- **2.2.** Ақпарат көздерінің көлемі өскен сайын оларды іріктеу қиынға түседі.
- **2.3.** Жұмысты жазу үшін зерттеуші қандай ақпаратты теорияда негізгі ақпарат көзі ретінде қолданатынын анықтап, анализдеу қажет.

- **3. Әдебиет шолу жоспарын құ**

- Зерттеу тәртібі көрсетілуі тиіс, онда әдеби көздері шолуында әдеби бас жоспары өзектілігі көрсету, ұсынылатын болады. Ол қолда бар әдебиеттерді пайдалана отырып, шынайы, нақты болуы тиіс.

- **4. қосымша әдебиеттерді жинау**

- Таңдалған тақырыпқа байланысты әдебиеттерді меңгеру.

- **5. Таңдалған тақырып бойынша әдебиет зерттеу**

- **5.1.** Таңдалған тақырып бойынша неғұрлым көп әдебиеттерді меңгеру. Әдебиеттерді жинақтау барысында ақпараттарды өз сөзіңізбен, терминдерге сүйене отырып жазыңыз. Және алынған мәліметтерді анализдеңіз.

5.2. Тақырыпқа байланысты ақпараттарды қолданыңыз.

● **5.3. мәтінмен толық танысу:**

- - мәтінмен толық танысу үшін мазмұнын толық қарау;

-қажет бөлікті тағы оқу;

- ең маңызды үлгісі материалды оқу;

- қызығушылық идеяларды көшіру;

- өз жұмысында пайдалану мүмкіндігі үшін оны өңдеп, сыни бағалауын тексеру;

-айтылған ой мен сөздерді түсіну үшін анықтамалық,кітаптарды қолдану.

● **6.қысқаша шолуды әзірлеу**

- **6.1.** әрбір көздеін қысқаша шолу әзірлеу қажет.Ең маңызды ақпараттарды белгілеп келесі зерттеу жұмыстарына дайындау.Зерттеу әдістері әртүрлі болып табылады:сандық ,сапалық және тезизтік..

- **6.2.** Әрбір алынған мәліметтерге ақпарат көздерін дұрыс белгілеу

6.3. Дәйексөзге ерекше назар мәтін берілуі керек.

6.4. Әрбір дәйексөз тынақшаға алынып, қай жерден алынғаны және авторы көрсетілуі қажет. Мыс: Журналдан алынған мақала болса барлық мәліметтер: жыл, ай, баспа орны және міндетті түрде беті көрсетілуі тиіс. Пайдаланылған әдебиеттер тізімінде барлық ақпарат көздері көрсетіледі.

- **7. жиналған материалды жіктеу**

- **Материялдарды жіктеу тақырыпты қысқа әрі дұрыс жолмен түсінуге мүмкіндік береді.**

- **8. әдеби шолу жазу**

- **8.1.** Әдебиеттерге шолуды жазу үшін ең беделді ақпарат көздерінен соның ішінде зерттеулерден алу.

- **8.2. Мәтінде түсініктемелерді көрсету.**

- Мәтінде түсініктемелер тік жақшаға номері қойылып бірден жазылады немесе барлық сілтемелер зерттеу жұмысының соңында жазылады. Мәтіндегі сілтемелер ГОСТ 7.05- 2008 сәйкес жазылады.

- Әдебиеттер тізімі келесі талаптар

- **8.3.** ақпарат жазылған пайдасыз болса, шолуда оны мәжбүр емес.

- **9. қорытындыны жазбаша**

- Қорытындылай келе, әдебиет талдау нәтижелерін қорытындылады, ұсынылған зерттеудің мақсаты болып табылады.

- **10. Мәтіндегі сілтемелер жасау**

- Мәтіндегі сілтемелер бірден көзі саны үтірлермен (бет диапазоны) бөлінген әдебиет және бет санын тізімінде, көрсетілген мәтін, ескертулер кейін де шаршы жақшада болып табылады; Ескерту түрінде, бет өрісі төменгі жағында орналастырылған, не. Мәтіндегі сілтемелер ГОСТ 7.05-2008 сәйкес жүргізіледі.

- **11.әдебиеттер тізімінен (библиография) дайындау және орындау**

- ***11.1. Әдебиет тізімін құру.***

- Библиография құру кезінде зерттеуді оқыған адам ондағы көрстілген әдебиеттер тізімі бойынша мәліметті тез тауып алуына ыңғайлы болуын ескеру қажет. Сол үшін мәлімет барынша толық көрсетілуі тиіс. Бұл жұмыстың бір жетістігі болып табылады.

- ***11.2. Әдебиеттер тізімі мынадай талаптарға сәйкес болуы тиіс.***

Әдебиеттер тізімі автордың аты (немесе дереккөздерінің атаулары) бойынша әліпби ретімен, әдебиет (монографиялар, журнал мақалалары, өнертабыстардың сипаттамалары, каталогтар және т.б.. Р.) пайдаланылаған ақпараттардың барлығын қамтуы тиіс. Негізгі әдебиеттер тізімінде жұмысқа тікелей қатысы бар және оған қолданылған ақпарат көздерін қамтуы тиіс.

- ***Кітап жазған кезде:*** Автордың аты мен тегі кітап атауы баспа орны, кітап беті көрсетілуі тиіс. Баспа орны ешқандай қысқартусыз толық көрсетіледі (мысалы: - Москва, Ленинград - Ленинград, Санкт-Петербург - Мәскеу Санкт-Петербург). шет тілдегі ақпарат көздерін пайдаланған кезде оларды әліпби бойынша орыс дереккөздерінен кейін жазылады.
- ***Мақалалар жазған кезде.*** Мақаланың авторы мен оның тегі, мақала аты, баспаның атауы, серия номері, баспа орны, шығарылған жылы және мақала шығарылған беті көрсетілуі тиіс.

Қолданылған әдебиеттер:

- BRITISH STANDARDS INSTITUTION, 1989. BS 1629:1989. Recommendations for references to published material
- <http://www.step-into-the-future.ru/node/199>
- <http://www.studfiles.ru/preview/2566982/>
- <file:///C:/Users/2/Downloads/napisanie-obzora-literatury.pdf>
- <http://www.myshared.ru/slide/1009540>